

Samenvatting

Het college van Maastricht heeft besloten tot het instellen van een noodfonds Energiecrisis ter grootte van 5 miljoen euro. Dit mede naar aanleiding van een door de raad op 18 oktober jl. aangenomen motie. Het noodfonds komt ten goede aan zowel huishoudens, verenigingen en maatschappelijke instellingen en ondernemers.

Door de hoge energieprijzen en de ernaar gekoppelde exorbitant gestegen inflatie dreigt er een maatschappelijk probleem te ontstaan. Maastricht wil niet aan de zijlijn staan maar actief een rol pakken om de mogelijke effecten in de samenleving – binnen haar invloedssfeer - te temperen. Om de omvang van het probleem te kunnen inschatten en de noodzakelijke steunmaatregelen te kunnen duiden is er een inventarisatie uitgevoerd.

Daaruit blijkt dat er reeds tal van ondersteunende maatregelen zijn getroffen door het Rijk en de gemeente Maastricht. Die deels zelfs al in uitvoering zijn. Maar niet alles wordt nu gedekt. En een aantal rijkssteunregelingen geldt pas vanaf maart of zelfs pas na de meicirculaire van 2023. Het Maastrichtse noodfonds wordt ingericht voor de periode oktober 2022 t/m maart 2023 ter demping van de effecten van de energiecrisis waar bestaande ondersteuningsmaatregelen niet in voorzien of ter overbrugging. Het noodfonds wordt daarvoor in een subsidieregeling vertaald die in januari zal worden opengesteld voor aanvragen van de verschillende doelgroepen. Een hardheidsclausule voor maatwerk maakt hiervan deel uit. Daarnaast wordt het noodfonds ingezet voor de versnelling van de energietransitie in 2023-2024. Dit door te investeren in energiescans, advies en hulp in de uitvoering. Dat onderdeel gaat deel uitmaken van de bredere duurzaamheidsaanpak van de gemeente Maastricht.

Beslispunten

Het college besluit:

1. Een noodfonds energiecrisis in te richten ten behoeve van huishoudens, verenigingen en maatschappelijke instellingen en ondernemers.
2. Het voor 2022-2024 benodigde budget van 5 miljoen euro te dekken uit het positieve saldo van de bestuur rapportage 2022 en de gemeenteraad van Maastricht daartoe in BERAP 2022 een besluit voor te leggen: "De gemeenteraad besluit een bestemmingsreserve aan te leggen

voor de energiecrisis. Het voor 2022-2024 benodigde budget wordt gedekt uit het voorlopig positieve saldo van de bestuur rapportage 2022”.

3. De gemeenteraad middels bijgevoegde raadsinformatiebrief nader te informeren over het noodfonds.
4. De aanpak en de verdeling van de middelen uit het noodfonds ad. 5 miljoen euro, in te zetten conform als voorgesteld in het Plan van Aanpak als bijgevoegd bij deze collegenota. En voor de dempende/compenserende maatregelen een subsidieregeling te ontwikkelen die in januari 2023 wordt opgesteld.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 13 december 2022:

Conform.

Collegievoorstel

1. Aanleiding

Door de exorbitant gestegen inflatie en energieprijzen dreigt een groeiend aantal huishoudens in de problemen te komen. En worden er steeds meer signalen ontvangen van sociaal-maatschappelijke instellingen en ondernemers die door de stijgende gasprijzen in de knel komen. Daarbij geldt dat velen nog aan het herstellen zijn van de coronacrisis en weinig vet op de botten hebben om dit financieel op te vangen.

Het college van Maastricht ziet dat cruciale spelers binnen het gemeentelijk ecosysteem in de problemen dreigen te komen. Daarom heeft ze gevraagd om te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan tot het inrichten van steun.

Ook de raad heeft in de vergadering van 18 oktober jl. aandacht gevraagd voor dit probleem middels een motie. Die motie riep op tot een onderzoek naar een mogelijk noodfonds voor verenigingen en maatschappelijke organisaties, die ondanks de inspanningen om energie te besparen genoodzaakt zijn aanvullende maatregelen te treffen om de begroting voor 2023 op orde te krijgen en/of bedreigd worden in hun voortbestaan vanwege de gestegen energielasten.

2. Context

Uit een inventarisatie bij mogelijke doelgroepen blijkt dat er reeds tal van ondersteunende maatregelen zijn getroffen door het Rijk en de gemeente Maastricht. Die deels zelfs al in uitvoering zijn. Echter is de verwachting dat deze voor sommige doelgroepen niet toereikend zullen zijn om 2023 te kunnen overbruggen. Immers zullen de energieprijzen structureel hoger blijven (sinds september 2022 is er een stijging van 400%) dan men gewend is. Ook blijkt dat niet alle doelgroepen die een beroep kunnen doen op de bestaande regelingen geholpen worden waardoor het voortbestaanonder druk komt te staan. De regelingen van het Rijk zijn wat hun voorwaarden betreft nog onduidelijk en sommigen gaan pas in per mei 2023. Daarbij dient eveneens in ogenschouw genomen te worden dat sinds september 2022 de inflatie met 14,5 % is gestegen.

3. Gewenste situatie

Het college van Maastricht heeft besloten tot het instellen van een noodfonds Energiecrisis ter grootte van 5 miljoen euro.

Gebaseerd op de informatie die werd opgehaald in een inventarisatie bij mogelijke doelgroepen werd een plan van aanpak ontwikkeld voor de aanpak van de energiecrisis. Hier oprichten van een noodfonds is hiervan een cruciaal onderdeel.

Doel van het noodfonds is het bieden van hulp aan bepaalde doelgroepen die in hun voortbestaan worden bedreigd.

De verdere uitwerking van het noodfonds werd vervat in een plan van aanpak dat als bijlage bij dit collegevoorstel gevoegd werd.

Met de lessen van de coronacrisis en de invloed die de gemeente heeft worden de volgende uitgangspunten voorgesteld voor het instellen van een noodfonds:

- Focus op het compenseren i.v.m. continuïteit (de noodzaak). (Nood)Maatregelen die de gemeente nú kan nemen om te zorgen dat particuliere huishoudens en maatschappelijke organisaties en instellingen alsook bedrijven deze winter niet in de kou komen te staan;
- Focus op investeren in toekomstbestendigheid (structurele oplossing in plaats van dempen);
- Uitgangspunt bij deze twee punten is dat met het noodfonds niet getreden wordt in hetgeen de Rijksoverheid al aan steunmaatregelen neemt (zie de inventarisatie);
- Kaderstellend zal het bewaken van de gezonde overheidsfinanciën zijn. De gemeente kan niet alles oplossen en er zullen ook keuzes gemaakt worden die pijn doen;
- Het noodfonds bedraagt in beginsel € 5 miljoen.

Doelstelling extra inspanningen noodfonds

- De inventarisatie laat zien dat er al veel loopt. Het noodfonds is gericht op aanvullende inspanningen. Veel van die maatregelen gaan pas begin 2023 in. Dit noodfonds financiert echter ook maatregelen “om (met terugwerkende kracht) deze winter door te komen”.

Voorstel indeling

En daarbij de keuze te maken voor het overeind houden van de essentiële structuren zonder buffer:

1. particuliere huishoudens
2. sociaal, cultureel, maatschappelijk veld en sport
3. bedrijven

Wat subsidiëren we?

Het noodfonds werkt langs twee sporen:

- focus investeren op toekomstbestendigheid (onze prioriteit);
- focus compenseren i.v.m. continuïteit (de noodzaak).

Het noodfonds wordt voor de dempende maatregelen in een subsidieregeling vertaald.

Daarnaast wordt de bestemmingsreserve van het noodfonds ingezet voor een versnelling van de energietransitie. Dit door te investeren in energiescans, advies en hulp in de uitvoering van energiebesparende maatregelen.

Dat zijn twee simultane lijnen die samen starten. Maar met een verschillend doel en een verschillend tijdsverloop: de dempingsmaatregelen om de winter door te komen en de investeringsmiddelen om beter door de volgende winters te komen.

De keuze voor het dempen i.v.m. de continuïteit en/of investeren voor de toekomstbestendigheid gebeurt per beleidsveld. De keuze daarin wordt bepaald door daar waar de rijksoverheid of andere partijen géén bijdragen doen (we financieren niet dubbel). En wordt bepaald door wat financieel haalbaar is binnen de kaders van een gezonde overheidshuishouding (de grootte van het noodfonds is 5 miljoen euro).

Hoe voeren we dat uit?

De acuut en middellange termijn maatregelen kunnen simultaan starten (dus niet tijdvolgelijk!). Acuut heeft daarbij betrekking op de steunmaatregelen van oktober 2022 t/m maart 2023 en Middellange termijn op de maatregelen 2023-2024. Omdat technische vakmensen schaars zijn, materiaal beperkt beschikbaar en de capaciteit van het elektriciteitsnet beperkt is zullen die middellange termijn maatregelen een langere tijdshorizon hebben. Die middellange termijn maatregelen zullen worden opgenomen in het plan van aanpak van de duurzaamheidstransitie. Dat separaat in 2023 aan u zal worden voorgelegd door de portefeuillehouder.

De bestemmingsreserve wordt wat de dempende maatregelen betreft nu in een subsidieregeling vertaald. Daartoe wordt het verschil tussen de energiekosten als maatstaf genomen. Het verschil in kosten bepaalt de hoogte van de vergoeding. Die vergoeding wordt gezet op 75% om daarmee de noodzaak tot energiebesparing door partijen zelf te stimuleren. Voor huishoudens op een maximum van 1.300,- euro (naar voorbeeld van de energietoeslag voor minima).

De subsidieregeling heeft een budgetplafond van € 2.550.000,-. Elke beleidssector heeft daarna een eigen budgetplafond en elke aanvraag heeft ook een budgetplafond (bepaald door de berekening van de beleidsafdeling). Zodat zo veel mogelijk verschillende aanvragers een optimaal beroep op de regeling kunnen doen.

De investeringsreserve wordt ingezet voor een versnelling van de energietransitie. Dit door te investeren in energiescans, advies en advies en hulp in de uitvoering. Dit wordt uitgevoerd in 2023. Dan wordt ook duidelijker wat de voorwaarden zijn van de rijksmaatregelen (verhoging accres en de 300 en 400 miljoen voor scholen, cultuur, sport en maatschappelijke instellingen). Zodat deze in dit plan van aanpak voor de middellange termijn verwerkt kunnen worden.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Het noodfonds is er ten eerste op gericht om het voortbestaan van bepaalde doelgroepen te kunnen waarborgen.

Daarna ontstaat in 2023 vervolgens de ruimte om de noodzakelijke energietransitie te versnellen en daardoor uw duurzaamheidsambitie. Het plan van aanpak van de duurzaamheidstransitie (begin 2023) zal dit verder uit een zetten.

Daarbij spelen nog wel allerlei beperkende factoren; zoals de beschikbaarheid van materiaal en personeel en de capaciteit van het net een belangrijke rol in de snelheid.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

Bestemmingsreserve voor het noodfonds:

Omvang en verloop

In 2022 vindt een storting van € 5 mln. plaats in de bestemmingsreserve onder de naam "noodfonds".

Dekking storting

Het voor 2023 benodigde budget wordt gedekt uit het voorlopig positieve saldo van de bestuur rapportage 2022. Door een besispunt aan de gemeenteraad voor te leggen.

Looptijd

Deze bestemmingsreserve wordt ingezet in de jaren oktober 2022, 2023 en 2024.

De feitelijke besteding na maart 2023 zijn nog onzeker gelet op de voorwaarden verbonden aan de rijksregelingen die nog niet bekend zijn en mede gelet op het feit dat de Rijksoverheid met nieuwe steunmaatregelen kan komen die van invloed zijn op onze bestedingen.

Zoals op 28/11 de compensatieregeling voor huishoudens; en op 22/11 de aankondiging van 300 respectievelijk 400 miljoen euro voor 2023 e.v. t.b.v. scholen, instellingen, sport en cultuur. Het

kabinet heeft verder aangekondigd om bij de Voorjaarsnota 2023 vanwege de uitzonderlijke stijging van de prijzen een extra accres aan het gemeentefonds toe te voegen voor de prijsbijstelling 2022. Er zal daarom een separaat bestedingsvoorstel aan uw college worden voorgelegd zodra deze voorwaarden bekend zijn.

Reserve noodfonds
<i>Bestedingsdoel:</i>
De energiecrisis gecombineerd met de hoge inflatie raakt zowel burgers, als instellingen als bedrijven. De raad wil de schadelijke effecten hiervan zo veel mogelijk beperken voor deze groepen en heeft via een motie verzocht de mogelijkheden voor het instellen van een noodfonds voor 2023 te onderzoeken. Op dit moment vindt dit onderzoek plaats en de uitkomsten daarvan zullen in de vorm van een concreet plan van aanpak in december 2022 aan de raad worden voorgelegd.
<i>Omvang en verloop (bedragen x € 1.000)</i>
In 2022 vindt een storting van € 5 mln. plaats. De onttrekking voor 2023 is nog niet bekend, aangezien plan inzake noodfonds nog niet door het college en de raad is vastgesteld. Een kwantificering van de toekomstige onttrekkingen is daarom nog niet mogelijk.
<i>Dekking storting:</i>
Het voor 2023 benodigde budget wordt gedekt uit het voorlopig positieve saldo van de bestuursrapportage 2022.
<i>Looptijd:</i>
De reserve wordt ingezet in de jaren 2023 en 2024, maar is nog onzeker, aangezien plan nog niet is vastgesteld door de raad.

Collegevoorstel

Verdeling noodfonds

Noodfonds Maastricht	Acuut/compenseren	Duurzaam /Middellange termijn	Totaal
Huishoudens	€ 1.000.000,-	€ 0,-	€ 1.000.000,-
Cultuur	€ 600.000,-	€ 550.000,-	€ 1.150.000,-
Scholen	€ 0	€ 0	€ 0
Zorg	€ 0	€ 0	€ 0
Gemeenschapshuizen	€ 250.000,-	€ 550.000,-	€ 800.000,-
Overig Sociaal	€ 300.000,-	€ 500.000,-	€ 800.000,-
Sport	€ 400.000,-	€ 100.000,-	€ 500.000,-
Bedrijven	€ 0	€ 750.000,-	€ 750.000,-
Totaal	€ 2.550.000,-	€ 2.450.000,-	€ 5 miljoen

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

Op de diverse beleidsvelden is intensief overleg geweest met de betrokken partijen uit het veld in gesprekken en er zijn bijvoorbeeld enquêtes uitgezet.

Die zijn beiden als input bij de totstandkoming van de keuzes gebruikt.

11. Voorstel

Het college besluit:

1. Een noodfonds energiecrisis in te richten ten behoeve van huishoudens, verenigingen en maatschappelijke instellingen en ondernemers.
2. Het voor 2022-2024 benodigde budget van € 5 mln. te dekken uit het positieve saldo van de bestuur rapportage 2022 en de gemeenteraad van Maastricht daartoe in BERAP 2022 een besluit voor te leggen: "De gemeenteraad besluit een bestemmingsreserve aan te leggen voor de energiecrisis. Het voor 2022-2024 benodigde budget wordt gedekt uit het voorlopig positieve saldo van de bestuur rapportage 2022".
3. De gemeenteraad middels bijgevoegde raadsinformatiebrief nader te informeren over het noodfonds.
4. De aanpak en de verdeling van de middelen uit het noodfonds ad. 5 miljoen euro in te zetten conform als voorgeteld in het Plan van Aanpak als bijgevoegd bij deze collegenota. En voor de dempende/compenserende maatregelen een subsidieregeling te ontwikkelen die in januari 2023 wordt opgesteld.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Uw college zal regelmatig geïnformeerd worden over de voortgang van de uitvoering van het noodfonds en de Rijksregelingen.